

Nr 91.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående ångpanneanläggning m. m. för Göta livgarde; given Stockholms slott den 29 maj 1914.

Under åberopande av härvid fogade utdrag av statsrådsprotokollen över lantförsvarsärenden för den 5 februari 1914 och denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att av fjärde huvudtitelns allmänna besparingar ett belopp av 11,400 kronor må tagas i anspråk för anordnande av ny ångpanneanläggning för Göta livgardes ångkök och värmeledning i regementets nya matsalsbyggnad för manskap.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Hj. L. Hammarskjöld.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 5 februari 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
              SCHOTTE,
              BERG,
              BERGSTRÖM,
              friherre ADELSSVÄRD,
              PETRÉN,
              STENSTRÖM,
              LARSSON,
              SANDSTRÖM.

Chefen för lantförsvarsdepartementet, statsrådet Bergström, anförde
härefter:

»För ångköket vid Göta livgarde finnes för närvarande i källaren
under köket en liten fristående s. k. excenterpanna av omkring nio
kvadratmeters eldyta.

Sedan Mellersta och Norra Sveriges ångpanneförening vid företagna
mätningar funnit behovet av ånga vid kokning i Göta livgardes kök
vara större, än vad den nuvarande ångpannan vid ekonomisk drift för-
måde lämna, samt att densamma därför borde ersättas med en för
förhållandena fullt tillräcklig ångpanna av lämplig typ, anhöll sekund-
chefen för nämnda regemente den 9 juli 1913 hos arméförvaltningens
fortifikationsdepartement om utredning i frågan. Tillika anmälde sekund-
chefen, att, då Stockholms inskrivnings- och landstormsområdesexpe-
ditioner vore förlagda till regementets lokaler, hade den invid ångköket

under år 1911 uppförda nya matsalsbyggnaden, avsedd att användas av manskapet under repetitionsövningarna, måst under vintern användas såsom lektionssal för en del av regementets skolor, men hade dräglig temperatur icke kunnat under nämnda årstid erhållas inom byggnaden med två där befintliga kaminer; och anhöll sekundchefen därför, att i denna byggnad måtte anordnas uppvärmning med ånga från den ifrågasatta nya ångpanneanläggningen.

Chefen för fjärde arméfördelningen tillstyrkte sekundchefens framställning.

Med anledning av framställningen lät fortifikationsdepartementet genom ingenjören H. Theorell uppgöra förslag till ny ångpanneanläggning. I detta förslag angavs den lämpligaste lösningen vara, att ett nytt ångpannerum anordnades genom en tillbyggnad i vinkeln mellan ångköket och matsalsbyggnaden; och skulle kostnaderna i så fall ställa sig sålunda:

1. Ångpanneanläggningen.

Anordnande av det nya ångpannerummet jämte därför erforderlig sprängning, ny skorsten m. m. minst	kronor	7,000:—
kostnad för behörlig ångpanna enligt Theorells förslag	»	6,500:—
reservångpanna enligt samma förslag.....	»	3,000:—
oförutsedda utgifter, efterlagningar m. m.....	»	1,500:—
	kronor	18,000:—

2. Värmeledning till nya matsalen.

Anordnandet av värmeledningen enligt Theorells förslag	kronor	1,400:—
byggnadsarbeten m. m.	»	500:—
	kronor	1,900:—
	Summa kronor	19,900:—

Fortifikationsdepartementet fann det emellertid icke vara behöfligt att nedlägga så stor kostnad på denna anläggning. Då det nuvarande ångpannerummet obetingat måste anses otillräckligt, lät departementet verkställa utredning om möjligheten att inreda nytt ångpannerum i en källare i matsalsbyggnaden. Utredningen gav vid handen, att detta mycket väl gick för sig. Departementet lät då uppgöra nytt förslag i

frågan, och beräknades därvid även, att den nu befintliga ångpannan skulle kunna användas såsom reservångpanna, varför ingen ny sådan skulle behöva anskaffas.

Enligt ett den 9 december 1913 dagtecknat kostnadsförslag med tillhörande ritning skulle detta nya förslag medföra följande kostnader:

1. Ångpanneanläggningen.

byggnadsarbeten	kronor	2,029: —
en ny ångpanna	»	6,500: —
flyttning av nuvarande ångpannan och densammas iståndsättande till reservångpanna	»	500: —
oförutsedda utgifter, ritningar och kontroll	»	471: —
	Kronor	9,500: —

2. Värmeledning till nya matsalen.

liksom förut	kronor	1,900: —
	Summa kronor	11,400: —

Fortifikations-
departemen-
tets fram-
ställning.

Med förmålan att ingenjören Theorell vid granskning icke funnit något att erinra mot det nya förslaget, har fortifikationsdepartementet i skrivelse den 17 december 1913 anfört, att den nya ångpanneanläggningen måste anses vara oavvisligen av behovet påkallad, och att anordnandet i samband därmed av ånguppvärmning av nya matsalen, med hänsyn till det ytterligare behov, den vore avsedd att tillgodose, jämväl är synnerligen önskvärt; och har departementet hemställt om bemyndigande att i enlighet med det den 9 december 1913 dagtecknade kostnadsförslaget gå i författning om anordnandet av här ifrågakvarande ångpanneanläggning och värmeledning för en kostnad av högst 11,400 kronor samt att, enär denna kostnad med hänsyn till en del andra viktiga behov icke kan bestridas från det ordinarie byggnadsanslaget, nämnda belopp måtte få av departementet förskjutas för att framdeles anmälas till ersättande från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar.

Departements-
chefen.

Jag finner intet att erinra mot det av fortifikationsdepartementet förordade förslaget till anordnande av ångpanneanläggning för Göta livgardes ångkök och värmeledning i regementets nya matsalsbyggnad

för manskap samt anser kostnaderna härför, 11,400 kronor, böra omedelbarligen utgå från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar, vilka därtill lämna tillgång.

Jag hemställer alltså, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgiva,

att av fjärde huvudtitelns allmänna besparingar ett belopp av 11,400 kronor må tagas i anspråk för anordnande av ny ångpanneanläggning för Göta livgardes ångkök och värmeledning i regementets nya matsalsbyggnad för manskap.»

Till denna departementschefens, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till Riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Ivan Eckerström.

---

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 29 maj 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
              VON SYDOW,
              friherre BECK-FRIIS,
              STENBERG,
              LINNÉR,
              MÖRCKE,
              VENNERSTEN,
              WESTMAN,
              BROSTRÖM,

Departementschefen, hans excellens herr statsministern Hammar-
skjöld, anförde:

»Den 5 februari 1914 beslöt Kungl. Maj:t, att till riksdagen skulle
avlåtas proposition med förslag om riksdagens medgivande, att av
fjärde huvudtitelns allmänna besparingar ett belopp av 11,400 kronor
finge tagas i anspråk för anordnande av ny ångpanneanläggning för
Göta livgardes ångkök och värmeledning i regementets nya matsals-
byggnad för manskap.

Denna proposition blev emellertid icke i kamrarna avlämnad, innan
riksdagen upplöstes.

På grund härav och då jag icke finner anledning föreslå någon
ändring uti propositionens innehåll, hemställer jag,

att Kungl. Maj:t måtte besluta, att ifrågavarande proposition skall med oförändrat innehåll avlätas till den nu pågående riksdagen.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Ali Söderhjelm.
